നീതിവൃക്ഷത്തിലെ കുയിൽ

കെ. രാജേശ്വരി

നീതിവൃക്ഷത്തിലെ കുയിൽ

കെ. രാജേശ്വരി
(മലയാളം: ലേഖനം)

© 2025, Adv. A. Jayasankar

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of River Valley Technologies.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020 and the cloud framework, Ithal (ഇതൾ). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike license for free download and usage.

Cover: Nests and Eggs of Birds of Ohio, a painting by Genevieve Estelle Jones (1847–1879). The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

നീതിവൃക്ഷത്തിലെ കുയിൽ

ഷെല്ലി

വിലാപകാവ്യത്തിന് ഇംഗ്ലീഷിൽ എലിജി എന്നാണ് പേര്. പ്രസിദ്ധനായ ഏതെങ്കിലും വ്യക്തിയുടെയോ സുഹൃത്തിന്റെയോ നിര്യാണത്തിൽ മനംനൊന്ത് രചിക്കുന്ന തത്ത്വചിന്താപരമായ ഭാവഗീതമാണ്, സാധാരണഗതിയിൽ എലിജി. മിൽട്ടന്റെ ‘ലിസിഡസ്’ (1638), ഷെല്ലിയുടെ ‘അഡോണൈസ്’ (1821), ടെനിസന്റെ ‘ഇൻമെമ്മോറിയം’ (1850) എന്നിവ വിഖ്യാതമായ ഉദാഹരണങ്ങൾ. ഐറിഷ് ചാനലിൽ മുങ്ങിമരിച്ച സുഹൃത്തിനെക്കുറിച്ചാണ് മിൽട്ടന്റെ ‘ലിസിഡസ്സ്’, കപ്പൽച്ചേതത്തിൽ മരിച്ച സഹോദരനെപ്പറ്റിയാണ് ടെനിസന്റെ ‘ഇൻമെമ്മോറിയം’; ജോൺ കീറ്റ്സിന്റെ അകാലനിര്യാണമാണ് ‘അഡോണൈസി’ന് പ്രചോദനം. മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ നശ്വരതയെക്കുറിച്ചുള്ള തത്ത്വചിന്താപരമായ മറ്റ് വിലാപകാവ്യങ്ങളുമുണ്ട്. തോമസ് ഗ്രേയുടെ ‘എലിജി റിട്ടൺ ഇൻ എ കൺട്രി ചർച്ച്യാഡ്’ (1751) ഉദാഹരണം.

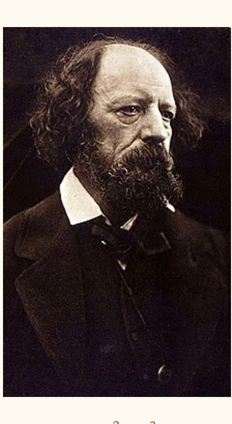
ടെനിസൻ

മലയാളത്തിലെ ആദ്യത്തെ വിലാപകാവ്യം മഹാഭാരതം കിളിപ്പാട്ടിലെ സ്ത്രീപർവം ആകാനേ തരമുള്ളൂ. (കണ്ണുനീർത്തുള്ളിയെ സ്ത്രീയോടുപമിച്ച കാവ്യഭാവന തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റേതുതന്നെ). പാശ്ചാത്യ മാതൃക പിന്തുടർന്ന പ്രധാന വിലാപകാവ്യങ്ങൾ വി. സി. ബാലകൃഷ്ണപ്പണിക്കരുടെ ‘ഒരു വിലാപ’വും (1908) കുമാരനാശാന്റെ ‘പ്രരോദന’വും (1919) പത്നീവിയോഗമാണ് ‘വിലാപ’ത്തിന് നിദാനമെങ്കിൽ കേരള പാണിനിയുടെ നിര്യാണമായിരുന്ന ‘പ്രരോദന’ത്തിനുള്ള പ്രചോദനം.

തോമസ് ഗ്രേ

വിലാപകാവ്യത്തിന് മരണം നിർബന്ധമാണെന്നില്ല. ബി. എ. പരീക്ഷയിൽ ഒരു പാർട്ടിന് തോറ്റപ്പോൾ എ. ആർ. തമ്പുരാൻ ‘ഭംഗവിലാപ’മെഴുതി; കേൾവിശക്തി നഷ്ടപ്പെട്ടപ്പോൾ വള്ളത്തോൾ ‘ബധിരവിലാപ’വും.

ജോൺ കീറ്റ്സ്

മഹാത്മഗാന്ധി വെടിയേറ്റ് വീണപ്പോൾ ‘ബാപ്പുജി’ എന്ന ഖണ്ഡകാവ്യം രചിച്ച വള്ളത്തോൾ പിന്നീട് സഖാവ് സ്റ്റാലിൻ മരിച്ചതറിഞ്ഞ് ‘സ്റ്റാലിൻ ഹാ!’ എന്നൊരു വിലാപകവിതയെഴുതി. അന്നന്ന് കണ്ടതിനെ വാഴ്ത്തുന്ന മാമുനികൾ, മഹാകവികളും. സുഗതകുമാരിയാണെങ്കിൽ ഇന്ദിരാഗാന്ധി തോറ്റപ്പോൾ (1977) “പ്രിയദർശിനീ നിന്നെ സ്നേഹിച്ചു പണ്ടേ ഞങ്ങൾ” എന്നും വെടിയേറ്റ് മരിച്ചപ്പോൾ (1984) “പ്രിയദർശിനീ നിനക്കുറങ്ങാമിനി” എന്നും പാടി. ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ് മരിച്ചപ്പോൾ “ആംഗ്ലേയാക്ഷരമാലക്കേഴാമക്ഷരം പോയി” എന്നാണ് സിസ്റ്റർ മേരി ബെനീഞ്ഞ വിലപിച്ചത്. വൈലോപ്പിള്ളി വിടപറഞ്ഞപ്പോൾ “മാതുലാ പൊറുത്താലും, തീർന്ന മാമ്പഴക്കാലം” എന്ന് കുണ്ഠിതപ്പെട്ടത് സച്ചിദാനന്ദൻ.

എ. ആർ. തമ്പുരാൻ

പത്രത്തിലെ ചരമക്കോളം നോക്കി കാവ്യരചന നടത്തുന്നവരും ഏറെയാണ്. 1980 ജൂലൈ 20-26-ന്റെ ലക്കം മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പ് കാണുക. വിലാപ കവിതകൾ രണ്ടെണ്ണമാ—എൻ. കെ. ദേശത്തിന്റെ ‘ശോഭ’, വെണ്ണിക്കുളം ഗോപാലക്കുറുപ്പിന്റെ ‘കുങ്കുമക്കുറികൾ’ ആയിടെ ആത്മഹത്യ ചെയ്ത പ്രമുഖ സിനിമാതാരത്തെക്കുറിച്ചാണ് ദേശത്തിന്റെ കവിത—ശോഭ അഭിനയിച്ച ഉൾക്കടൽ, ശാലിനി എന്റെ കൂട്ടുകാരി, പശി, ഏകാകിനി, എന്റെ നീലാകാശം തുടങ്ങിയ ചിത്രങ്ങളുടെ പേരുകൾ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് ഒരു കസർത്ത്.

> “ഇരുളുന്നിതെന്റെ നീലാകാശം; വെള്ളി-
> മുകിൽ മാലയും മുല്ല മലർമാലയും മങ്ങി
> വിളറുന്നു, ഹാ, നരച്ചിരുളുന്നു;
> നിറതിങ്കളേ, നിൻ നിലാവെളിച്ചം വീണ്ടു-
> മിനിവന്നുദിക്കയില്ലെന്നതോർക്കേ,കറു-
> ത്തിരുളുന്നിതെൻ മാനസാകാശം”

എന്ന് വിലപിക്കുന്നതിനോടൊപ്പം

> “ഇവിടെപ്പൊലിഞ്ഞ പൊൻ
> താരകേ, നീ പുനർ
> ജ്ജനി വരിക്കാം സ്വർഗതാരമായ്, സന്താന
> വനിയിൽ നറുപൂവാ, യൊരപ്സരസ്സായ്,
> ഉലകം നിനക്കുചിതമല്ലമ്പർനാട്ടിലേ-
> ക്കുയരേണ്ടുമുവർശിയല്ലയോ നീ?”

എന്നൊക്കെ സമാശ്വസിക്കുന്നുമുണ്ട്.

കുമാരനാശാൻ

ഭാരതയുവലോക ചൈതന്യ പ്രതീകമായ് ഭാനുമൽ പ്രതാപനായ് ധീരതാനിലയമായ്, വിശ്രുത കൈലാസത്തിൻ തുംഗമാം ശിഖരത്തിൽ വിദ്യോതിച്ചിരുന്നൊരാവിക്രമിയുടെ—സഞ്ജയ്ഗാന്ധിയുടെ—അകാലമൃത്യുവിനെക്കുറിച്ചാണ് വെണ്ണിക്കുളത്തിന്റെ കവിത.

> “അക്ഷയശോഭാപൂരംഉകിനിന്നുൽഭാസിച്ച
> നക്ഷത്രം പൊലിഞ്ഞു
> പോയല്ലൊന്നുചിമ്മുംമുമ്പേ
> അക്ഷരപാഠാരാംഭം തൊട്ടുതൻമുത്തച്ഛന്റെ
> ശിക്ഷണം നേടിനേടിത്തെളിഞ്ഞ ജനപ്രിയൻ,
> ഉജ്വലവീര്യത്തിന്റെ ചട്ടയുമണിഞ്ഞു
> കൊണ്ടർജുനാത്മജനെപ്പോലടരാടിയ ധീരൻ.
> ജന്മഭൂചരിതാർഥയാകുവാനൊരുക്കിയ
> കർമവൈഭവത്തിന്റെ
> കാതലായ്ക്കാണപ്പെട്ടോൻ
> മിഴിനീർക്കടലിങ്കലമ്മയെ, ജ്ജനങ്ങളെ
> മുഴുകുംമട്ടിലാക്കി ഭാരതാംബികയേയും...”

മോനിഷാ ഉണ്ണി കാറപകടത്തിൽ കൊല്ലപ്പെട്ടപ്പോൾ എൻ. കെ. ദേശം കവിതയൊന്നും എഴുതിക്കണ്ടില്ല. ശ്രീപെരുമ്പത്തൂർ സ്ഫോടനത്തിനു മുമ്പുതന്നെ ഗോപാലക്കുറുപ്പ് ദിവംഗതനാകുകയും ചെയ്തു. കൈരളിയുടെ മഹാനഷ്ടങ്ങൾ.

ഇന്ദിരാഗാന്ധി

വേദവേദാന്ത വിജ്ഞാന വിത്തും ശ്രീനാരായണധർമം പിഴിഞ്ഞ സത്തുമായിരുന്ന ഇക്കഴിഞ്ഞ ജൂലൈ ഒന്നാം തീയതി ജലസമാധിയായ സ്വാമി ശാശ്വതികാനന്ദ. നടരാജഗുരു മുതൽക്കിങ്ങോട്ട് എത്രയോ ശിഷ്യന്മാരുണ്ടായിട്ടുണ്ട് ഗുരുദേവന്. എന്നാൽ, അവർക്കാർക്കും ശാശ്വതികാനന്ദന്റെ ഗ്ലാമറുണ്ടായിരുന്നില്ല. ശിവഗിരി മഠാധിപതിയായിരുന്നപ്പോഴും അല്ലാഞ്ഞപ്പോഴും സ്വാമിയായിരുന്നു ശ്രീനാരായണീയരുടെ കൺകണ്ട ദൈവം. കള്ളച്ചൂതിൽത്തോറ്റ് അധികാരഭ്രഷ്ടനായപ്പോഴോ പിന്നീട് ശിവഗിരിയിൽ പൊലീസ് കർസേവ നടത്തിയപ്പൊഴോ സ്വാമി കുലുങ്ങിയില്ല. എ. കെ. ആന്റണിക്കെതിരെ തെരഞ്ഞെടുപ്പ് പ്രചാരണം നടത്താനോ വിരുദ്ധപക്ഷത്തെ സന്ന്യാസികൾക്കെതിരെ നിയമയുദ്ധം നടത്താനോ കാഷായവസ്ത്രം തടസ്സമായുമില്ല. കോടതി വിധിയെ തുടർന്ന് നടന്ന തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ തന്റെ പാനൽ എല്ലാ സീറ്റും നേടിയിട്ടും മഠാധിപതി സ്ഥാനത്തുനിന്നൊഴിഞ്ഞുനിൽക്കാനുള്ള ആർജവവും അദ്ദേഹം പ്രദർശിപ്പിച്ചു.

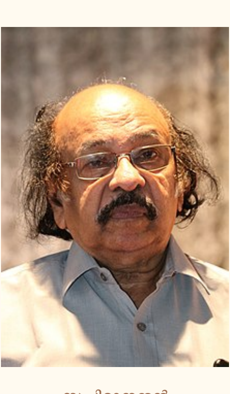
സച്ചിദാനന്ദൻ

സ്വാമിയുടെ അകാല വിയോഗം സാംസ്കാരിക കേരളത്തെ അക്ഷരാർഥത്തിൽ ഞെട്ടിച്ചു. ശിവഗിരിയെ കാവിവത്ക്കരണത്തിൽനിന്ന് രക്ഷിച്ച കർമയോഗിയായിരുന്നു ശാശ്വതികാനന്ദയെന്ന് കമ്യൂണിസ്റ്റുകാർ; ഹൈന്ദവ സംസ്കാരത്തിന്റെ പതാഹാവാഹകനായിരുന്നെന്ന് സംഘപരിവാർ. സ്വാമിയുടെ നന്മകൾ ലേഖനരൂപത്തിലാക്കി, സുകുമാർ അഴീക്കോട്. എം. കെ. സാനു മൗനം പാലിച്ചു. തോട്ടം രാജശേഖരൻ സ്വാമിയെ മദ്യപനും ദുർവൃത്തനുമാക്കി ചിത്രീകരിച്ചു.

> നന്മയെച്ചൊല്ലി വിനിശ്വസിക്കാം ചിലർ,
> തിന്മയെപ്പറ്റിയേ പാടൂ ലോകം!
>
> (ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ്, ഓടക്കുഴൽ)

എൻ. കെ. ദേശം

ഇതൊക്കെയാണെങ്കിലും വിലാപകാവ്യമെഴുതാൻ കവികളാരും മുന്നോട്ടുവന്നില്ല. എം. പി. അപ്പൻ മുതൽക്ക് ശ്രീനാരായണീയരായ കവികൾ തന്നെ എത്രയോ പേരുണ്ട്. എന്നാൽ, I weep for Adonais—he is dead! എന്ന് വിലപിക്കാൻ ഷെല്ലി, “ഇവിടെ മഞ്ജുസുമേരുവിന്മേൽ കൽപദ്രുമത്തിനുടെ കൊമ്പിൽ വിരിഞ്ഞിടാം നീ”യെന്ന് സമാശ്വസിപ്പിക്കാൻ കുമാരനാശാൻ ഇല്ലാതെ പോയി. നമ്മുടെ സംസ്കാരലോപം.

സഞ്ജയ്ഗാന്ധി

സ്വാമിയുടെ അപദാനങ്ങൾ പാടിപ്പുകഴ്ത്തിയ കേരളകൗമുദിയുടെ ജൂലൈ രണ്ടാം തീയതിയിലെയും മൂന്നാം തീയതിയിലെയും ലക്കങ്ങൾക്ക് എത്ര ആയുസ്സുണ്ട്? ഏറ്റവും കൂടിയത് 24 മണിക്കൂർ. ഏതു പത്രവാർത്തക്കും ആയുസ്സ് അത്രയേയുള്ളൂ. മറിച്ച് ഷെല്ലിയുടെ ‘അഡോണൈസ്’ ആണെങ്കിൽ ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയുള്ളിടത്തോളം കാലം നിലനിൽക്കും. അതാണ് കവിതയുടെ ശക്തി.

എ. കെ. ആന്റണി

സ്വാമിതൃപ്പാദങ്ങളുടെ മഹച്ചരമത്തെക്കുറിച്ച് വിലാപകാവ്യമെഴുതാൻ മഹാകവികൾ മടിച്ചുനിന്നാൽ പിന്നെയെന്താണ് കരണീയം? വെറും കവികൾ ആ ജോലി ഏറ്റെടുക്കുക. അവരും വിസമ്മതിച്ചാലോ? കവികളേയല്ലാത്തവർ പരിശ്രമിക്കുക. അങ്ങനെയാണ് കുമാരി ജസ്റ്റിസ് എ. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ‘ഒരു നൊമ്പരം’ എഴുതിയത്. ആഗസ്റ്റ് 28-ാം തീയതി (ചിങ്ങം 12) അത് കേരളകൗമുദി പത്രത്തിന്റെ എഡിറ്റ് പേജിൽ കവയിത്രിയുടെ ചിത്രം സഹിതം അച്ചടിച്ചുവരുകയും ചെയ്തു.

മോനിഷാ ഉണ്ണി

ജസ്റ്റിസ് ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി, പേരു സൂചിപ്പിക്കുന്നപോലെ കേരള ഹൈക്കൊടതിയിലെ ഒരു ന്യായാധിപയാണ്. 1985-ൽ ജില്ലാ ജഡ്ജിയായി നേരിട്ട് തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടതാണ്. എന്നാൽ, കമ്യൂണൽ റൊട്ടേഷൻ പ്രകാരം ഒന്നാമതായി നിയമനം ലഭിക്കേണ്ടിയിരുന്ന ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെ തഴഞ്ഞ് ലിസ്റ്റിലുണ്ടായിരുന്ന മറ്റു നാലു പേരെ (കൃഷ്ണൻ നായർ, ഖാലിദ്, അച്യുതനുണ്ണി, രാജപ്പൻ ആശാരി) നിയമിക്കാനായിരുന്നു അന്ന് നാടുവാണിരുന്ന കരുണാകരൻ സർക്കാർ തീരുമാനിച്ചത്. ഒരു ഈഴവ വനിത തഴയപ്പെട്ടതിനെ എസ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗമോ ഭരണമുന്നണിയിൽ അംഗമായിരുന്ന സോഷ്യലിസ്റ്റ് റിപ്പബ്ലിക്കൻ പാർട്ടിയോ അന്ന് ശിവഗിരി മഠാധിപതിയും ശ്രീനാരായണ ധർമസംഘം അധ്യക്ഷനുമായിരുന്ന ശാശ്വതികാനന്ദ സ്വാമിയെങ്കിലുമോ അപലപിച്ചില്ല. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി കേസിനു പോയി. അപ്പോൾ ലിസ്റ്റ് തന്നെ വേണ്ടെന്നുവെക്കും എന്നായി സർക്കാർ നിലപാട്. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെയും മറ്റു നാലു പേരെയും നിയമിക്കണമെന്ന ഹൈക്കോടതി വിധിക്കെതിരെ സർക്കാർ അപ്പീൽ പോയി. ഒന്നര വർഷത്തിനു ശേഷം 1987-ൽ സുപ്രീം കോടതി വിധി പ്രകാരമാണ് അവർക്ക് നിയമനം ലഭിച്ചത്. കൊല്ലം, മാവേലിക്കര, പത്തനംതിട്ട, തൊടുപുഴ, ആലപ്പുഴ എന്നിവിടങ്ങളിൽ ജില്ലാ ജഡ്ജിയായി പരിലസിച്ചു. 2000-മാണ്ട് ജൂലൈ 12-ന് ഹൈക്കോടതി ജഡ്ജിയായി ഉയർത്തപ്പെട്ടു.

തിരുവനന്തപുരത്ത് വക്കീലായിരിക്കുമ്പോഴോ പിന്നീട് ജഡ്ജിയായ ശേഷമോ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി കവയിത്രിയായി അറിയപ്പെട്ടിട്ടില്ല. സ്വാമികളുടെ ആകസ്മിക മരണം ന്യായാധിപയിലെ കവയിത്രിയെ തട്ടിയുണർത്തിയതാകാം.

> “ഓരോരോ മനുഷ്യനും
> ഓരോരോ ദൗത്യത്തിനായ്
> പിറന്നീടുന്നു ഭൂവിൽ ആയതേ പരമാർഥം”

എന്ന് അവർ തന്നെ പാടിയിരിക്കുന്നു.

> “ആ ദിവ്യ തേജസ്സിന്റെ ചേതനയകന്നുപോയ്
> വിശ്വസിക്കാനാകാതെ ഞങ്ങളും പകച്ചുപോയ്
> കേട്ടതു ശരിയാകാതിരു-
> ന്നീടട്ടേയെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു
> ദൈവത്തോട് മനംനൊന്തുരുകി ഞാൻ...”

എം. കെ. സാനു

ഇതാണ് ഒരു നൊമ്പര’ത്തിന്റെ ആരംഭം. ഇതിൽ കവിതയെവിടെ? അലങ്കാരമെവിടെ, ചമത്കാരമെവിടെ. വൃത്തം സ്രഗ്ധരയാണോ ശാർദൂലവിക്രീഡിതമാണോ എന്നൊന്നും ചോദിക്കരുത്. കവിതയിൽ ചോദ്യമില്ല. (കോടതിയലക്ഷ്യം പേടിച്ചാകും സാഹിത്യ വാരഫലക്കാരൻ നൊമ്പരത്തെ തൊട്ടില്ല) വൃത്തമോ അലങ്കാരമോ അല്ല. കവിയുടെ ആത്മാർഥതയാണ് പ്രധാനം. പിന്നെ, കറതീർന്ന ഗുരുഭക്തി.

> “അങ്ങുതൻവചനങ്ങൾ മാർഗദീപമാകുവാൻ
> ഞങ്ങളെയനുഗ്രഹിച്ചീടുക മഹാത്മാവേ!”

എന്ന വരികളിൽ നൊമ്പരത്തിന്റെ ആകത്തുക അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

> “അങ്ങുതൻ സമാധിയി-
> ലർപ്പിക്കാൻ മറ്റൊന്നില്ല.
> കണ്ണുനീർമുത്തല്ലാതെ മറ്റെന്തുനൽകീടുവാൻ”

എന്ന രീതിയിൽ കാവ്യം അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സ്വാമി ശാശ്വതികാനന്ദ

1956-ൽ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചതാണ് കേരളാ ഹൈക്കോടതി. ആനുകാലിക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിൽ നിയമസംബന്ധമായ ലേഖനമെഴുതിയ ന്യായാധിപർ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. വിധിന്യായത്തിലുടനീളം കീറ്റ്സും ഷെല്ലിയും കോരിനിറച്ച ഒരു ജഡ്ജി മുമ്പുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു പ്രമുഖ സാഹിത്യകാരന്റെ സഹോദരൻ നേരത്തെ ജഡ്ജിയായിരുന്നു. അനന്തരവൻ ഇപ്പോൾ ജഡ്ജിയാണ്. മറ്റൊരു ന്യായാധിപന്റെ ജാമാതാവ് മൺമറഞ്ഞ മഹാസാഹിത്യകാരന്റെ മകനാണ്. പിന്നെ, കോടതി മുറിയിലെ തിരക്കുകൾക്കിടയിലും നിയമപ്രശ്നങ്ങളുടെ നൂലാമാലകളിലും മലയാളമനോരമ വായിച്ച് ജീവിതഗന്ധിയായ കഥകൾ ആസ്വദിച്ചിരുന്ന ഒരാളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇത്രക്കേയുള്ളൂ. ഹൈക്കോടതിയുടെ സാഹിത്യബന്ധം. ഇതാദ്യമായാണ് നീതിയുടെ വൃക്ഷത്തിൽനിന്ന് കുയിലിന്റെ കൂജനം.

സുകുമാർ അഴീക്കോട്

Our sweetest songs are those that tell of saddest thought എന്നു പറഞ്ഞുവെച്ചിരിക്കുന്നു. ആംഗലകവി ഷെല്ലി. അതുകൊണ്ടാണ് ശാശ്വതികാനന്ദ സ്വാമിയുടെ വിയോഗം സൃഷ്ടിച്ച വേദനയിലും നാം ജസ്റ്റിസ് ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ കവിതക്കായി—കാതോർക്കുന്നത്.

> മൂട്ടുകഹൃദന്തമേ മുഗ്ധഭാവനകൊണ്ടീ
> മൂകവേദനകളെ; മുഴുവൻ മുത്താകട്ടെ.

□

അഡ്വക്കറ്റ് എ. ജയശങ്കർ

അഭിഭാഷകനും രാഷ്ട്രീയ നിരീക്ഷകനും രാഷ്ട്രീയ നിരൂപകനുമാണ് അഡ്വക്കറ്റ് എ. ജയശങ്കർ. മാധ്യമം ദിനപത്രത്തിൽ 'കെ. രാജേശ്വരി' എന്ന തൂലികാ നാമത്തിൽ എഴുതിയ ലേഖനങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. മലയാളികൾക്കിടയിൽ അദ്ദേഹം കൂടുതൽ പ്രശസ്തി നേടിയത് ഇന്ത്യാവിഷൻ ചാനലിലെ പ്രതിവാര ദിനപത്ര അവലോകന പരിപാടിയായ വാരാന്ത്യം എന്ന പരിപാടിയിലൂടെയാണ്. തനതായ ഒരു അവതരണ ശൈലിയാണ് ഈ പരിപാടിയിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടമാക്കുന്നത്. മലയാളത്തിലെ പ്രമുഖ വാർത്താ ചാനലുകളിലെല്ലാം രാഷ്ട്രീയ ചർച്ചകളിൽ സ്ഥിരം സാന്നിധ്യമാണ് ഇദ്ദേഹം. കേരള രാഷ്ട്രീയത്തിലെയും ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയത്തിലെയും ജയശങ്കറിന്റെ അഗാധമായ അറിവിനൊപ്പം ഹാസ്യവും ഗൗരവവും കലർന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർഭയത്വത്തോടെയുള്ള അവതരണ രീതിയും ഏറെ ജനപ്രിയമാണ്.

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിട്ടിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ടു് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിട്ടുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം – കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ – എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: <editors@sayahna.org>.
- പ്രതികരണങ്ങൾ <editors@sayahna.org> എന്ന ഇമെയിലിലിലേയ്ക്കോ, ഈ വെബ് പേജിൽ കമ്മന്റുകളായോ ചേർക്കുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.

സായാഹ്ന ഫൗണ്ടേഷൻ, ജഗതി, തിരുവനന്തപുരം 695014